

Boekbespreking

R. Porley & N. Hodgetts, *Mosses and Liverworts*, Collins, Londen, 2005, 495 pag., 46 tekeningen, zwart-wit foto's en verspreidingskaartjes + 155 kleurenfoto's, £ 40,00 (paperback £ 25,00), ISBN 0-00-220212-3 (paperback ISBN 0-00-717400-4 [verschenen in de reeks *The New Naturalist Library*]). — Met de uitgevers van *Mosses and Liverworts* is de lang gekoesterde wens van de auteurs en van de uitgevers van *The New Naturalist Library* in vervulling gegaan om de Britse natuurhistorici enthousiast te maken voor de vaak vergeten plantengroep 'mossen'. Het boek is uiteraard voor Britten geschreven, maar ook Nederlandse bryologen en gevorderde natuurliefhebbers met oog voor het kleine kunnen in deze prachtige en rijk geïllustreerde uitgave met zijn vele kleurenfoto's van mosplanten een schat aan informatie vinden.

Het boek begint met een inleidend hoofdstuk over het begrip 'mos' en de algemene biologie van de 'mossen'. Al vanaf het begin wordt duidelijk gemaakt, dat 'mossen' (Eng.: *bryophytes*) een kunstmatige groep landplanten vormen, die drie natuurlijke plantengroepen omvat: de bladmossen (Eng.: *mosses*), de levermossen (Eng.: *liverworts*) en de hauwmossen (Eng.: *hornworts*). Het boek behandelt de verschillen in levenscyclus en morfologie tussen deze drie groepen op zodanige wijze dat de lezer uit de aangeboden informatie – naar zijn eigen niveau – de belangrijkste kenmerkende verschillen kan oppikken zonder in de veelheid van de aangeboden informatie te verzanden. Ook wordt met een welgemeende waarschuwing getracht te voorkomen, dat de geïnteresseerde lezer door oudere, gedateerde literatuur over de systematiek van mossen het spoor bijster raakt. In een korte, maar goed leesbare en tamelijk *up-to-date* verhandeling over de vroege evolutionaire geschiedenis van de landplanten en de 'mossen' komt het boek nog even op de huidige systematische indeling terug.

Na deze inleidende hoofdstukken, worden de verspreidingsmechanismen van antherozoiden, sporen en broedlichamen van mossen en de verspreidingspatronen van mossoorten in de Britse Eilanden en hun relatie tot klimaat en klimaatsverandering behandeld.

Het grootste deel van het boek, dat tien grote hoofdstukken en 337 pagina's omvat, is gewijd aan de ecologie. Deze hoofdstukken zijn landschaps- en habitatsgewijs ingedeeld, waarbij vele van de uiteenlopende gebieden en habitats die de Britse Eilanden rijk zijn, worden behandeld – van kust tot berg, van rivier tot rots, van moeras tot bos, van stad tot wildernis, en alles wat daar tussen zit. Per landschap of landschapselement worden de verschillende habitats en de daarin voorkomende soorten genoemd, waarbij uiteenlopende aspecten van deze soorten worden belicht. Er wordt heel veel informatie gegeven! Eigenlijk is het lezen van dit gedeelte van het boek een soort imaginaire veldexcursie. De auteurs zijn daarbij de uitstekende excursieleiders, die bij iedere habitat kort en bondig – mét de nodige wetenschappelijke diepgang, maar tegelijk wel heel toegankelijk – een bijpassend verhaal met anekdotes vertellen over de algemeenheden, de karakteristieken, en de bijzonderheden van de groeiplaats en de daarin voorkomende mossoorten. Prachtig en heel goed gedaan! De informatie die daarbij over bekende Britse bryologen gegeven wordt past hier wonderwel bij, al zal deze informatie voor de meeste Nederlanders niet zo interessant zijn.

Het boek sluit af met een kort hoofdstuk over de *British Bryological Society* en praktische tips voor de beginnende bryoloog, een Rode Lijst voor Groot-Brittannië en een termenlijst.

Kort samengevat: *Mosses and Liverworts* is een prachtig boek en zeker aan te raden voor bryologen, mits zij het Engels voldoende beheersen.

Hans Kruijjer